

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

В. І. ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, професор
Г. Ю. ШТЕРН, канд. екон. наук
Н. І. ПИСАРЕВСЬКИЙ, О. В. ШАХОВА
*Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
mire2005@ukr.net*

Докорінна зміна соціально-економічних умов виробництва продукції та життя населення на основі науково-технічного прогресу є одним з найбільш важливих завдань розвитку суспільства і підвищення конкурентоспроможності підприємств. Саме інновації створюють умови підвищення продуктивності праці й основних засобів виробництва. Завдяки використанню нових фізико-технічних і хіміко-біологічних якостей продукції кінцевого споживання і технологічного використання створюється можливість переходу вітчизняної економіки з переважним обсягом виробництв низьких технологічних укладів до створення продуктів і технологій високого рівня.

Цей перехід, взагалі розвиток суспільства, гальмують відсталі галузеві технологічні структури, низький рівень технічної бази виробництва, великий знос основних засобів, брак фінансових ресурсів тощо. На застарілій структурно-виробничій основі та витратно-ціновій конкурентоспроможності не може зростати товарообіг із зовнішнім світом. Тому інноваційна стратегія розвитку України має стати головною умовою підвищення конкурентоспроможності господарства і фундаментом значного прогресу в житті населення.

Науковці виділяють чотири типи фірм-новаторів: віоленти, комутанти, патіенти та експлеренти. Віолентна стратегія характерна для підприємств великого стандартизованого виробництва, яке масово випускає якісну продукцію за низькими цінами. Патіентна (нішова) стратегія передбачає вузьку спеціалізацію виробництва для малого кола споживачів. Ця продукція (за ціною «дорога») випускається для тих споживачів, кого не влаштовує звичайна продукція. Комутантна (з'єднуюча) стратегія виробництва задовольняє потреби у новій продукції звичайних бізнесових суб'єктів місцевого масштабу. Перевагою цієї стратегії є краще пристосування виробника для задоволення незначних за обсягом потреб конкурентного споживача. Експлерентна (первісна) стратегія пов'язана з модернізацією старих сегментів ринку, є найбільш ризиковою, оскільки вирішує два завдання одночасно – створення нового продукту значно кращої якості та зменшення витрат на його виробництво.

Харківський регіон є великим господарським центром. Але регіон, як і Україна в цілому, не має надлишкових природних ресурсів, які можна було б

експортувати з метою послаблення кризового стану та поліпшення малоефективного національного господарства.

Стратегія інноваційного використання ресурсів на основі розробки нових продуктів і технологій стає важливим інструментом реалізації досягнень науково-технічного сектора економіки, модернізації процесів створення конкурентних продуктів інтелектуального потенціалу суспільства. Одним із необхідних заходів для організації і підтримки конкурентного інноваційного розвитку економіки стає розширення підготовки і підвищення кваліфікації менеджерів інноваційного проектування і економістів з комерціалізації науково-технічних розробок (продуктів), створення венчурних та інжинірингових фірм. Вкрай назріла необхідність структурної перебудови господарства області у напрямку суттєвого збільшення підприємств будівельної галузі, систематизації роботи щодо економії сировинних та інших матеріальних ресурсів, підвищення ефективності використання робочого часу і нематеріальних благ.

Аналіз питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів на одиницю окремих видів будівельної продукції свідчить про їх зростання в останні роки, що висуває завдання суттєвих змін технологій виробництва та впровадження інноваційних процесів, які в декілька разів зменшують матеріало- та енергоємність виробленої продукції.

Безумовно, базовими ресурсами виробництва є основний капітал і праця найманих робітників. Збільшення цих факторів не привело до позитивного результату виробництва, тому що основні засоби на підприємствах області зношені на 63,4% і має місце недостатньо ефективно їх використання.

Інноваційна стратегія розвитку господарства регіону потребує зміни технологій виробництва, впровадження інноваційних процесів, створення нових робочих місць, випуску нових продуктів, залучення інвестицій в оновлення основного капіталу й охорону навколишнього середовища. Місцевим органам влади необхідно розробити стратегічну програму розвитку економіки на основі науково-технічного прогресу, раціональних форм господарювання і мобілізації невикористаних резервів.

ЗМІНА ПОКАЗНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2014-2015 РОКАХ

В. В. ЖВАН, канд. техн. наук, доцент

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
zhvan@list.ru*

Регіональні особливості будівельної галузі Харківської області у 2014-2015 рр. зумовлені низкою факторів, а саме:

– прикордонне розташування регіону;